

Morten Glerup Maagaard
Sundevedsgade 16
7500 Holstebro

Kystdirektoratet
J.nr. 2026 - 112694
Ref. MIKRI
Den 23. september 2026

(Afgørelsen er sendt til ejere via Digital Post)

Dispensation til afgravning af sand og genopførsel af støttemur inden for klitfredningslinjen

Ansøgning

Der er søgt om dispensation fra naturbeskyttelseslovens¹ § 8 til at afgrave sand og genetablere støttemur inden for klitfredningslinjen på ejendommen matr.nr. 98au, Sdr. Nissum Mark, Sdr. Nissum, Bjerghuse 46, 6990 Ulfborg, i Holstebro Kommune.

Afgørelse

Kystdirektoratet giver dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 65b, stk. 1, jf. § 8, samt klitfredningsbekendtgørelsen² § 1, jf. § 4, til det ansøgte.

Dispensationen gælder kun klitfredningslinjen. Ansøger skal selv undersøge, om projektet kræver tilladelse efter anden lovgivning.

Dispensationen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Lovgrundlaget for afgørelsen fremgår af bilag 1.

Vilkår for dispensationen

Dispensationen er meddelt på følgende vilkår:

- Beplantning skal reetableres umiddelbart efter arbejdet udføres enten ved tilbagelægning af afgravet tørv eller ved tilplantning med hjelme, således risiko for sandflugt undgås og arealernes naturlige karakter genskabes.
- Afgravning af klitten, reetablering af beplantning og deponering af det afgravede materiale skal ske efter anvisninger af Kystdirektoratet (kontaktperson Michael Rasmussen, tlf. 23 38 15 87, e-mail: mcr@kyst.dk). Kystdirektoratet skal kontaktes inden arbejdet igangsættes.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 927 af 28. juni 2024 om naturbeskyttelse.

² Bekendtgørelse nr. 1061 af 21. august 2018 om klitfredning.

- Støttemuren genetableres i en højde på ca. 1 meter svarende til et eksisterende hegn i træ, jf. figur 3.

Afgørelsen kan påklages

Afgørelsen kan påklages inden for fire uger.

Dispensationen må ikke udnyttes før klagefristen er udløbet. Hvis der bliver klaget over afgørelsen, er dispensationen ikke gældende før klagesagen er færdigbehandlet. Kystdirektoratet giver direkte besked til ansøger, hvis der bliver klaget over afgørelsen.

Klagevejledning fremgår af bilag 2.

Redegørelse for sagen

Ejer af matr.nr. 98au, Sdr. Nisum Mark, Sdr. Nisum, har ansøgt dispensation til at afgrave sand og genetablere støttemur inden for klitfredningslinjen. Matriklen ligger fuldt indenfor den oprindelige 100m klitfredningslinje. Den ansøgte matrikel fremgår af figur 1.

Ejendommen ligger tæt op ad den yderste klitrække mod Vesterhavet. På ejendommen ligger et sommerhus. Sommerhuset ligger i terrænkote 2,5 og der er ca. 15 meter til toppen af klitten, der ligger i terrænkote 11, dvs. der er en stejl skråning umiddelbart vest for huset. Terrænkort fremgår af figur 2.

Ansøger har oplyst følgende:

"Jeg ansøger hermed om dispensation til at fjerne en del af den fredede klit ved min ejendom, Bjerghuse 46.

Ejendommen ligger i første klitrække, og der er for nylig sket et større skred i klitten. Store mængder sand er gledet ned og ligger nu direkte op ad huset. Situationen giver anledning til væsentlig bekymring, da sandmasserne presser på husets konstruktion. Der er desuden risiko for yderligere skred, som kan medføre omfattende skader på ejendommen.

Jeg har været i dialog med skovfoged Jens Henrik Jakobsen, i Vestjylland. Han har efterfølgende været i kontakt med Kystdirektoratet og har opfordret mig til at indsende denne dispensationsansøgning.

Han har samtidig anbefalet, at jeg gør opmærksom på, at sagen haster, da han vurderer, at situationen er alvorlig, og at der er behov for en hurtig afklaring. Så nødvendige sikringsarbejder kan iværksættes, inden der sker yderligere skred.

Derfor ansøger jeg om tilladelse til at fjerne den del af klitten, der er skredet ned og nu ligger op ad huset. Formålet er udelukkende at afværge yderligere skade på ejendommen og sikre bygningen mod fortsatte eller nye skred.

Jeg vedlægger fotografier og står naturligvis til rådighed for en besigtigelse, hvis det ønskes. På forhånd tak for en hurtig behandling af ansøgningen."

Kystdirektoratet har været på besigtigelse på ejendommen den 9. september 2026, hvor ejer var til stede, samt den 11. september 2026, hvor entreprenøren, som skal udføre arbejdet, var til stede.

Følgende blev konstateret på besigtigelserne:

- Klitten vest for huset, især i den sydlige del, er meget høj og stejl og er forholdsvist bred på toppen (ca. 5 meter).
- Bag huset mod klitten var der anlagt ca. 1 meter bred flisegang samt støttemur, der holdt klitten væk fra huset.
- Det øverste klitlag er skredet ned, således at støttemuren i det sydlige hjørne blev væltet mod huset og sandet læner sig opad huset fra vest.
- Ved det nordvestlige hjørne af sommerhuset, er der en støttemur med højde på mellem 1-2 meter, ligger en ca. 1,5 m² stor bygning under sand.

Fotodokumentation fra besigtigelsen på ejendommen fremgår af figur 3-7.

Efter besigtigelsen har ansøger oplyst, at der ansøges om at afgrave sandet i det omfang, så det er muligt at genetablere støttemuren (placeret 1 meter vest for huset) samt at afgrave ca. 1 meter vandret ind fra støttemuren og afgrave således klitten efterfølgende fremstår stabilt med en vinkel på omtrent 45 grader op til toppen af klitten. Ansøger har desuden oplyst, at der ikke ansøges om at nedrive bygningen nord for støttemuren, der ligger under sand (se figur 7).

Afgravningen vil påvirke matrikel matr., 179 Sdr. Nisum Mark, Sdr. Nisum, der ejes af Kystdirektoratet. Kystdirektoratet giver med denne afgørelse lodsejeraccept til bortgravning på matr. 179, Sdr. Nisum Mark, Sdr. Nisum.

Fig. 1. Ortofoto 2025. Det klitfredede areal er markeret med orange signatur. De sorte streger markerer de vejledende matrikelskel. Ejendommen Bjerghuse 46 er markeret med rød prik.

Fig. 2. Ortofoto 2025. Kortet viser terrænforholdene omkring huset. Det fremgår af figuren, at sommerhuset ligger i kote 2,5, mens toppen af klitten umiddelbart vest for sommerhuset ligger i kote 11. Klitlandskabet er dynamisk og terrænkoterne kan derfor være ændret siden.

Fig. 3. Billede taget på besigtigelse af ejendommen den 9. september 2026. På billedet kan man se den sydlige del af sommerhuset, hvor klitten er vokset meget højt. Der ses desuden en linje øverst på klitten, hvor der er sket et skred, som er markeret med en rød linje.

Fig. 4. Billede taget på besigtigelse af ejendommen den 9. september 2026. På billedet kan man se den væltede støttemur ved den sydlige del af sommerhuset.

Fig. 5. Billede taget på besigtigelse af ejendommen den 9. september 2026. På billedet kan man se klitten, som læner sig op ad sommerhuset fra vest.

Fig. 6. Billede taget på besigtigelse af ejendommen den 9. september 2026. På billedet kan man se den væltede støttemur bag sommerhuset.

Fig. 7. Billede taget på besigtigelse af ejendommen den 9. september 2026. På billedet ses støttemur i midten og bygning nord for støttemuren (til højre).

Kystdirektoratet bemærker, at støttemuren i den nordvestlige del af matriklen, med højde mellem 1-2 meter (ses i midten på figur 7), anses for at være ulovligt opført. Dette forhold behandles i en anden sag under sagsnr. 2026-120869.

Vurdering efter lovgivning om international naturbeskyttelse

I behandlingen af en ansøgning om dispensation fra klitfredningslinjen skal Kystdirektoratet vurdere, om det ansøgte kan påvirke Natura 2000-områder eller dyre- og plantearter på habitatdirektivets bilag IV. Læs evt. mere herom i bilag 1.

Natura 2000

Det nærmeste Natura 2000-område nr. 65, Nisum Fjord, ligger ca. 146 m mod øst. Natura 2000-området omfatter habitatområde nr. 58 og fuglebeskyttelsesområde nr. 38. I fuglebeskyttelsesområdet indgår Ramsarområde nr. 4.

Der ligger desuden Natura 2000-område nr. 74, Husby Klit, ca. 350 m mod syd. Natura 2000-området omfatter habitatområde nr. 197.

Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områderne ses i bilag 3.

Det er Kystdirektoratets vurdering, at det ansøgte ikke i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke Natura 2000-området væsentligt. Ved vurderingen er der særligt lagt vægt på, at der hverken er kortlagt habitatnatur eller kortlagte levesteder i det område der ansøges om at afgrave sand. Der lægges desuden vægt på, at projektet gennemføres i et sommerhusområde uden for Natura 2000-området. Det ansøgte vil således efter Kystdirektoratets vurdering ikke medføre en væsentlig påvirkning af de naturtyper, levesteder og/eller arter, som området er udpeget for at bevare, og der er derfor ikke behov for en nærmere konsekvensvurdering.

Bilag IV-arter

På baggrund af et generelt kendskab til bilag IV-arters forekomst i Danmark og deres valg af levested samt gennemgang af offentlige databaser, vurderer Kystdirektoratet, at lokaliteten ikke er et potentielt levested for bilag IV-arter.

Der er på Arter.dk registreret følgende bilag IV-arter i et 10 x 10 km kvadrat: Marsvin, odder, strandtudse, spidssnudet frø, markfirben, vandranke, hvidnæse, bæver og vågehal.

Kystdirektoratet bemærker, at det ansøgte ikke vil påvirke hverken søer, vandløb eller havet. Kystdirektoratet vurderer på den baggrund, at det ansøgte ikke vil påvirke de paddearter og vandlevende pattedyr og planter der måtte være i området.

Kystdirektoratet vurderer, at det ansøgte ikke vil påvirke de markfirben der måtte være i området. Der er i vurderingen lagt vægt på, at markfirben foretrækker klitter og lignende, hvor der er løst sandjord at grave æg ned i, vegetationsfrie pletter man kan sole sig på, samt strukturer hvor man kan opsøge skygge, når det ellers bliver for varmt. Kystdirektoratet bemærker, at det ansøgte område fremstår med en tæt bevoksning af høje græsser og rynket rose.

Kystdirektoratet vurderer på denne baggrund, at det ansøgte projekt ikke vil medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Begrundelse for afgørelsen

Det ansøgte ligger inden for klitfredningslinjen og forudsætter derfor dispensation efter naturbeskyttelsesloven.

Efter § 8, stk. 1, må der ikke foretages ændringer i tilstanden af klitfredede arealer. Der må f.eks. ikke placeres bebyggelse, ske beplantning eller terrænændringer, herunder etableres hegn eller placeres campingvogne og lignende, og arealerne må ikke afgræsses. Der må heller ikke foretages udstykning, matrikulering eller arealoverførsel, hvorved der fastlægges skel.

Klitfredningsbekendtgørelsens § 1, stk. 1, fastsætter ud over de forbud, der er nævnt ovenfor i naturbeskyttelseslovens § 8, stk. 1, at det på klitfredede arealer ikke er tilladt at:

- 1) fjerne eller beskadige træer, planter eller indretninger, der tjener til sandflugtens dæmpning,
- 2) køre med motorkøretøjer, herunder knallerter, uden for lovligt anlagte veje,
- 3) campere, opstille telte, bænke eller faste indretninger,
- 4) foretage gravearbejde,
- 5) afbrænde vegetation, kvast eller lignende, og
- 6) cykle, ride eller færdes med heste uden for lovligt anlagte veje.

Jf. klitfredningsbekendtgørelsens § 1, stk. 4, gælder reglerne i stk. 1, nr. 2, 5 og 6, ikke på den ubevoksede strandbred.

Det bemærkes, at der uden dispensation kan fjernes fygesand omkring et sommerhus, hvis der er tale om så lille en mængde, at det kan fjernes med skovl og trillebør. Eftersom der i den konkrete sag er tale om en mængde sand, der er større end hvad der kan fjernes med skovl og trillebør kræver fjernelsen dispensation.

Kystdirektoratet har i den konkrete sag vurderet, at det er nødvendigt for anvendelse og vedligehold af huset, at ejer får mulighed for at gennemføre de beskrevne ændringer.

Kystdirektoratet vurderer således, at de helt lokale forhold på ejendommen udgør en sådan risiko for nedskridning af klitten, at der er tale om et særligt tilfælde, der kan begrunde en dispensation til det ansøgte.

Kystdirektoratet har vurderet det ansøgte i forhold til international lovgivning om naturbeskyttelse og konkluderet, at der ikke er hensyn, der taler afgørende imod det ansøgte. Se afsnittet "Vurdering efter lovgivning om international naturbeskyttelse".

Kystdirektoratet giver på denne baggrund dispensation til det ansøgte.

Med venlig hilsen

Michala Kristensen
Michala Kristensen
Kystdirektoratet

+45 30 31 58 97
mikri@kyst.dk

Bilagsliste:

Bilag 1: Lovgrundlag

Bilag 2: Klagevejledning

Bilag 3: Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området

Afgørelsen er også sendt til:

- Holstebro Kommune, kommunen@holstebro.dk,
naturogmiljo@holstebro.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Holstebro, dnholstebro-sager@dn.dk
- Friluftsrådet centralt: fr@friluftsradet.dk
- Friluftsrådet, Kreds LimfjordSyd limfjordsyd@friluftsradet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk og dof@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Holstebro, holstebro@dof.dk
- Dansk Botanisk Forening, Jyllandskredsen, nbu_jyl@botaniskforening.dk
- Dansk Kano og Kajak Forbund, miljo@kano-kajak.dk
- Danmarks Jægerforbund, sager@jaegerne.dk
- Naturstyrelsen Vestjylland, v. Jens Henrik Jakobsen jhj@nst.dk

Afgørelsen offentliggøres desuden på Kystdirektoratets hjemmeside, www.kyst.dk.

Bilag 1: Lovgrundlag

Naturbeskyttelsesloven

Af naturbeskyttelseslovens³ § 8 fremgår, at der ikke må foretages ændringer i tilstanden af klitfredede arealer. Formålet med bestemmelserne om klitfredning er at sikre, at arealerne nær kysten bevares så uberørte som muligt. Hermed varetages landskabelige, biologiske og rekreative hensyn.

Forbuddet mod tilstandsændringer betyder bl.a., at der ikke må opføres bebyggelse, foretages terrænændringer eller etableres beplantning inden for klitfredningen. Der må heller ikke foretages gravearbejde, etableres hegn, placeres campingvogne og lignende, arealerne må ikke afgræsses, og der må ikke foretages udstykning, matrikulering eller arealoverførsel, hvorved der fastlægges skel.

En række ændringer er dog umiddelbart undtaget fra forbuddet. Undtagelserne fremgår af lovens § 8a. Kystdirektoratet har desuden mulighed for at dispensere til visse anlæg, eller hvis der er tale om et særligt tilfælde, jf. lovens § 65b.

Af klitfredningsbekendtgørelsens⁴ § 1 fremgår, at det på de klitfredede arealer blandt andet ikke er tilladt at fjerne beplantning eller indretninger, der tjener til sandflugtens dæmpning, køre med motorkøretøjer uden for lovligt anlagte veje, at opstille telte og lignende eller at foretage gravearbejde, at cykle eller ride uden for lovligt anlagte veje.

Kystdirektoratet kan gøre undtagelse fra forbuddene, jf. § 4.

Af hensyn til de nationale interesser, der er knyttet til kystområderne, administreres bestemmelserne om klitfredningslinjen meget restriktivt. Der dispenseres desuden kun, når dispensationen vil være uden konsekvenser for den fremtidige administration af klitfredningen.

Lovgivning om international naturbeskyttelse

Ifølge habitatbekendtgørelsen⁵ skal Kystdirektoratet, før der gives dispensation fra klitfredningen, vurdere om det ansøgte i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt (en væsentlighedsvurdering). Direktoratet vurderer i den forbindelse, om det ansøgte kan påvirke områdets naturtyper og levesteder samt de arter, som området er udpeget for at bevare. Hvis det ikke kan udelukkes, at det ansøgte kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområde, kan der ikke meddeles dispensation til det ansøgte.

³ Lovbekendtgørelse nr. 927 af 28. juni 2024 om naturbeskyttelse.

⁴ Bekendtgørelse nr. 1061 af 21. august 2018 om klitfredning.

⁵ Bekendtgørelse nr. 1098 af 21. august 2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Kystdirektoratet er desuden forpligtet til at varetage beskyttelseshensyn til en række dyr og planter (arter på habitatdirektivets bilag IV) over alt i landet, det vil sige uanset om de forekommer inden for et af de udpegede Natura 2000-områder eller udenfor. Der kan ikke gives dispensation fra klitfredningen, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for de pågældende dyrearter eller ødelægge de pågældende plantearter.

Bilag 2: Klagevejledning

Kystdirektoratets afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentliggjort på vores hjemmeside, regnes fristen dog altid fra offentliggørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- adressaten for afgørelsen
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- offentlige myndigheder
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Der klages via Klageportalen, der kan findes på www.naevneneshus.dk, eller alternativt på www.borger.dk og www.virk.dk. Der logges ind med MitID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen.

Det koster 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer i gebyr at indgive en klage. Betaling foregår via Klageportalen.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis man ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal man sende en begrundet anmodning til Kystdirektoratet. Kystdirektoratet videregiver herefter anmodningen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

Fristen for eventuelt søgsmål ved domstolene er 6 måneder, jf. § 88, stk. 1, i naturbeskyttelsesloven.

Bilag 3: Udpegningsgrundlag for Natura 2000-områderne nr. 65, Nissum Fjord, og nr. 74, Husby Klit.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 58		
Naturtyper:	Lagune* (1150)	Strandvold med enårige planter (1210)
	Enårig strandengsvegetation (1310)	Strandeng (1330)
	Grå/grøn klit* (2130)	Klithede* (2140)
	Havtornklit (2160)	Klitlavning (2190)
	Visse-indlandsklit (2310)	Græs-indlandsklit (2330)
	Lobeliesø (3110)	Søbred med småurter (3130)
	Kransnålalge-sø (3140)	Næringsrig sø (3150)
	Vandløb (3260)	Våd hede (4010)
	Tør hede (4030)	Surt overdrev* (6230)
	Tidvis våd eng (6410)	Hængesæk (7140)
	Rigkær (7230)	Stilkeke-krat (9190)
	Skovbevokset tørvemose* (91D0)	Elle- og askeskov* (91E0)
Arter:	Vandranke (1831)	Bæklampret (1096)
	Flodlampret (1099)	Havlampret (1095)
	Laks (1106)	Stavsild (1103)
	Odder (1355)	Bæver (1337)

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlaget er gennemgået i 2018-22. Strandvold med enårige planter (1210) findes ikke i habitatområde H58. Den nævnte naturtype gennemgås derfor ikke yderligere.

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 38		
Fugle:	Rørdrum (Y)	Knopsvane (T)
	Pibesvane (T)	Sangsvane (T)
	Kortnæbbet gås (T)	Bramgås (T)
	Lysbuget knortegås (T)	Spidsand (T)
	Pibeand (T)	Krikand (T)
	Toppet skallesluger (T)	Stor skallesluger (T)
	Rørhøg (Y)	Plettet rørvagtel (Y)
	Klyde (TY)	Hvidbrystet præstekrave (Y)
	Pomeransfugl (T)	Almindelig ryle (Y)
	Brushane (Y)	Lille Kobbersneppe (T)
	Dværgterne (Y)	Splitterne (Y)
	Fjordterne (Y)	Havterne (Y)
	Blåhals (Y)	

Fugle, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. I parenteserne står "T" for trækfugl og "Y" for ynglefugl. Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlaget er gennemgået i 2018-22. Hvidbrystet præstekrave (Y) og dværgterne (Y) findes ikke i fuglebeskyttelsesområde F38. De nævnte fugle gennemgås derfor ikke yderligere.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 197		
Naturtyper:	Forklit (2110)	Hvid klit (2120)
	Grå/grøn klit* (2130)	Klithede* (2140)
	Havtornklit (2160)	Grårisklit (2170)
	Klitlavning (2190)	Enebærklit* (2250)

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

(fra [Natura 2000-planen 2022-27](#))